

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และเพื่อวิเคราะห์ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่ทำข้อมูล SAR โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) กระจายตามกลุ่มโรงเรียนของรัฐในเขตสมุทรสาคร กำหนดให้โรงเรียนแต่ละแห่งมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนละ 1 คน และครูที่ทำข้อมูล SAR โรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 258 คน ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 222 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยมและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับดีเยี่ยมทุกด้าน โดยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ ประชาธิปไตย ความรับผิดชอบทางการบริหาร และค่านิยมประชาธิปไตย อยู่ในลำดับสุดท้าย

2. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับดีเยี่ยมทุกด้าน โดยคุณภาพผู้เรียนอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลอยู่ในลำดับสุดท้าย

3. พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อยดังนี้ ค่านิยมประชาธิปไตย (X_2) และประชาธิปไตย (X_3) เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยนี้พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งได้แก่ ค่านิยมประชาธิปไตย และประชาธิปไตย สามารถทำนายความสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 53.20

อภิปรายผล

ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยมและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับดีเยี่ยมทุกด้าน โดยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ ประชาธิปไตย ความรับผิดชอบทางการบริหาร และค่านิยมประชาธิปไตยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ที่เกิดขึ้นสามารถสร้างให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ กำหนดทางเลือกหรือวิธีการปฏิบัติงานที่สามารถยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ พร้อมทั้งช่วยกันตัดสินใจหรือกำหนดทางเลือกที่ดี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด สิ่งสำคัญขององค์ประกอบที่จะทำให้

โรงเรียนดำเนินไปด้วยความราบรื่นนั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัด ให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเสริม เกื้อสังข์ (2551: 62-75) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครตรัง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การสร้างหลักสูตรอันเหมาะสมของท้องถิ่นที่ทันสมัย ทันโลก ผสมผสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน ทำให้เกิดการประหยัดการใช้ทรัพยากร ในด้านต่าง ๆ อาทิ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามีส่วนร่วม ในความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา มีผลทำให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของบังอร จันกรม (2552: 131-147) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่าหลัก คุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม ส่วนหลักความโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารพบว่าในภาพรวมในการจัดการศึกษาจะต้องกระจายหรือมอบอำนาจในการจัดการศึกษาไปให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา ตั้งแต่ขั้นของการวางแผน กำหนดหลักสูตร ร่วมกันสร้างโรงเรียนและชุมชนให้กลายเป็นองค์กรชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน จนถึงขั้นของการติดตาม ประเมินผลคุณภาพของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Kimmet (2005: 32) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่าธรรมาภิบาลที่ดีในประเทศที่มีการพัฒนาแล้วได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่ด้อยพัฒนา โดยเป็นการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในเรื่องของนโยบายการบริหารงานมีการใช้ธรรมาภิบาล ในทุกภาคส่วนในฐานะที่เป็นแนวคิดที่ซับซ้อนทั้งด้านโครงสร้างและองค์ประกอบทางความคิด ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านกฎหมายทางสังคม การศึกษา ครั้งนี้ทำการศึกษาในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เมื่อมีการศึกษารายกรณีแล้วพบว่าแต่ละประเทศที่กล่าวมาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น และได้รับการพัฒนาอย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาบ้านเมืองก่อให้เกิดการบริหารในรูปแบบใหม่และการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างดียิ่ง

ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้การบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบ โดยมีประชาชน หรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารโรงเรียน เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการบริหารงานและการทำงานในองค์กร และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้นจะเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง รวมทั้งยึดมั่นในการให้บริการแก่ประชาชนหรือผู้ที่มาใช้บริการ โดยปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค ในการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของโรงเรียนในการเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะนำโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จ ต้องมีคุณลักษณะของผู้นำที่สำคัญ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำสูง เป็นคนกล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีความจริงใจ

2. จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดีเยี่ยมทุกด้าน โดยคุณภาพผู้เรียนอยู่ในลำดับสูงสุดที่สุด รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลอยู่ในลำดับสุดท้าย ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ที่จะทำให้สถาบันทางการศึกษาสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่น และการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่โรงเรียนสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรส่วนท้องถิ่น หรือสถานประกอบการที่ส่งจัดส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จึงเป็นพันธกิจหลักของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 36 และกำหนดให้การศึกษายเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของดวงใจช่วยตระกูล (2554: 69) การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และยังช่วยแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาโดยสร้าง

ความมั่นใจ (assure) ได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิภารัตน์ ป้อสีลา (2550: 100-104) ได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ระดับมาก 3 ด้าน คือ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการผดุงระบบประกันคุณภาพ ส่วนการจัดระบบบริหารสารสนเทศการดำเนินการตามแผนพัฒนา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาและการรายงานคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่าสถานศึกษาจะต้องตระหนักและทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ดังนั้นถ้าสถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็จะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานทุกด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจารุวัฒน์ ทศนิจ (2555: 173) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพและขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีระดับการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Peter (1993: 5) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตชี้ให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางทางการพัฒนาการเรียนรู้ชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมมีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดการดำเนินงานคุณภาพและมีการสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้ แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้

ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์ การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้นซึ่งการประกันคุณภาพในบริบทของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีมาตรฐานเป็นแกนนำการสร้าง ความมั่นใจจะเริ่มต้นตั้งแต่ การกำหนด

มาตรฐานในระดับเป้าหมายการศึกษาของชาติ โดยการนำข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้เชิงทฤษฎี และเชิงประจักษ์ที่ทันสมัยและน่าเชื่อถือเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ มาใช้ในกระบวนการ สร้างวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับสังคมไทยในอนาคตในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมโลก ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะใช้เป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เหมาะสม กับกาลสมัยและทันเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และสามารถนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตร สถานศึกษา ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไป

3. จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่านิยมประชาธิปไตย และประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยนี้พบว่า สามารถทำนายความสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 53.20 ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบ แนวทางในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมตรงตามพันธกิจที่ได้ตั้งไว้สู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานสากล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เกณฑ์ช่วยปรับปรุงวิธีการดำเนินการของสถานศึกษาเพิ่มขีดความสามารถ และผลลัพธ์ให้ดีขึ้น 2) เกณฑ์ช่วยกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติระหว่าง สถานศึกษาต่าง ๆ และ 3) เป็นเครื่องมือที่สร้างความเข้าใจและการบริหารจัดการผลการดำเนินการ ของสถานศึกษา ชี้แนะแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และเปิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ การปฏิรูปการศึกษาในปี 2552-2561 ได้กำหนดให้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีจุดเน้นในการปฏิรูป 3 เรื่อง คือ 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ 2) โอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และ 3) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นไปได้ตาม กลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรที่มีคุณภาพให้สูงยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา พิมพ์ดี (2559: 118) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด นครปฐม ผลการวิจัยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม เรียงตามลำดับหัวข้อการทำนายจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) หลักประสิทธิผล 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักการตอบสนอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 63.10 สำหรับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tennekes (2005: 27) ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์และหลักธรรมาภิบาลมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มนโยบายในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศเยอรมัน พบว่าหลังจากสงครามเย็นผ่านไปแล้วประเทศทั้งสองได้กำหนดนโยบายในการดูแลประเทศในโลกที่สาม โดยสำนักงานสงครามสังเคราะห์ให้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประกันคุณภาพในการดำเนินงานตามนโยบายของประเทศทั้งสองเข้าใจในการกำหนดรูปแบบการประเมิน เพราะการกำหนดยุทธศาสตร์ในกระบวนการจัดทำนโยบายมีการแยกย่อยออกเป็น ส่วน ๆ และเข้าใจในความหมายของธรรมาภิบาลการเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะนำไปสู่ประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จ

ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จได้นั้นไม่มีทฤษฎี และหลักการใดที่เหมาะสมที่สุด ที่สามารถนำมาใช้บริหารได้กับทุกโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนนั้น ๆ มีผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาล ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิควิธีทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ที่หลากหลายมาบูรณาการเพื่อปรับใช้กับการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ สถานที่ ระยะเวลา และปัจจัยแวดล้อม จึงจะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพในที่สุด การบริหารโดยหลักธรรมาภิบาลจะทำให้เกิดการพัฒนาคูคลากร และบุคลากรในสถานศึกษารับผิดชอบปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพและมีความสุข เพื่อให้งานทุกงานบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง โดยสร้างความไว้วางใจ การให้เกียรติและการยอมรับ ส่งเสริมความก้าวหน้าของครู ให้โอกาสพัฒนาตนเอง ส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตย ในสถาบันการศึกษา เป็นกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมถูกต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการสำคัญ คือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับเยาวชน พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งสถาบันการศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ และเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารจึงถือได้

ว่าเป็นปัจจัยมีความสำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือสนับสนุนและผลักดันให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ทำทนาย โดยต้องอาศัยความเห็นตรงกันและสามารถทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาได้ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งปัจจุบันผู้บริหารและครูของสถานศึกษาของรัฐได้ปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักการมีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมไปถึงการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีเกณฑ์คุณภาพทางการศึกษาเป็นสิ่งที่นำมาใช้เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายปลายทางที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการยกระดับการศึกษาที่นำไปสู่ระดับมาตรฐานสากล มีการปรับตามบริบทให้มีการบริหารจัดการที่ดีขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนมีความเชื่อถือและไว้วางใจผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงการบริหารสถานศึกษามีคุณภาพ ส่งผลให้สถานศึกษานั้นมีความเป็นมืออาชีพ ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีการพัฒนาสู่สถานศึกษาสากลที่มีขีดสมรรถนะสูง รวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมในเรื่องของค่านิยมประชาธิปไตย และความรับผิดชอบทางการบริหาร โดยเพิ่มเติมถึงผลประโยชน์ของสังคมและเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีระบบรับผิดชอบที่รัดกุม โดยการสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจ และเกื้อกูลกัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้จัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้มีการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อประสิทธิผลที่ดีขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษา

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและส่งเสริมนโยบายในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ให้มีแหล่งการเรียนรู้สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาโดยส่งเสริมให้มีการเชิญวิทยากรจากภายนอก มาให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเพิ่มเติมและเป็นการขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐาน การศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาโรงเรียนให้มีสัมฤทธิ์ผล และมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการบริหารงานการประกัน คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผล ต่อการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา